

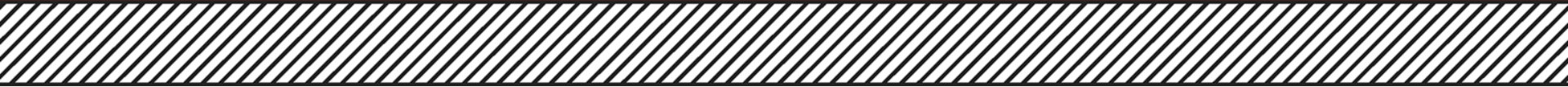
Περιεχόμενα

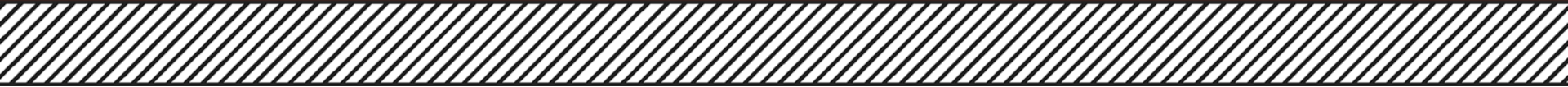
- 1 Παιδική λογοτεχνία και συναισθήματα
- 2 Κριτήρια επιλογής βιβλίων
- 3 Στόχοι δραστηριοτήτων
- 4 Υλοποίηση προγράμματος
- 5 Περιγραφή δραστηριοτήτων

Η αξία της παιδικής λογοτεχνίας

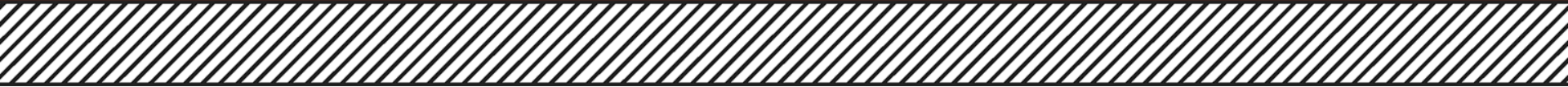

Τα παιδικά βιβλία αποτελούν μικρούς θησαυρούς σοφίας και πολιτισμού. Δίνουν τροφή για σκέψη, άλλες φορές ταξιδεύουν κι άλλες φορές αποτελούν ένα καταφύγιο. Από τα πρώτα βήματά τους τα παιδιά μέχρι και την ενηλικίωσή τους, διαβάζουν βιβλία που βοηθούν στην αναγνώριση των συναισθημάτων και τη διαχείρισή τους, βιβλία που τους δίνουν κίνητρα, ιστορίες και προσωπικότητες που τα εμπνέουν και αποτελούν «ενέσεις» αυτοπεποίθησης για να καταφέρουν ό,τι αγαπούν στη ζωή τους.

Η λογοτεχνία και η τέχνη μοιάζουν να είναι ο φυσικός χώρος έκφρασης των πιο δυνατών, των πιο ιδιαίτερων συναισθημάτων. Στην παιδική λογοτεχνία για μικρότερα παιδιά, έτσι όπως αποτυπώνεται με λέξεις και εικόνες στο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο, η παρουσία των συναισθημάτων σημαδεύεται μέσα από ιστορίες, όπου η έκφραση και η διαχείρισή τους αποτελεί το κεντρικό θέμα τους ή διηγήσεις στις οποίες τα συναισθήματα ενυπάρχουν παρεμπιπτόντως, αφού ανέκαθεν αποτελούσαν το υλικό των λογοτεχνικών αφηγήσεων.

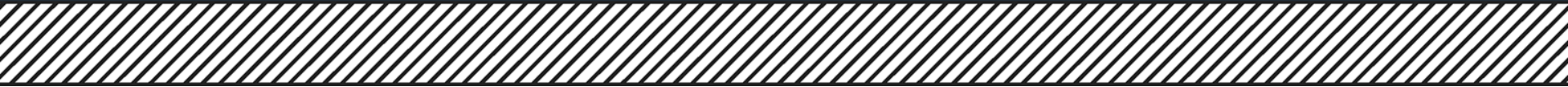
Η διαμόρφωση της προσωπικότητας των παιδιών περνά από διάφορα στάδια ανάπτυξης. Η πρόοδος μέσα από τα στάδια της ανάπτυξης της προσωπικότητας του παιδιού, σημαίνει την εξέλιξη της ωρίμανσης του, και τα παιδικά βιβλία μπορούν να έχουν καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία.

Η ανάγνωση λογοτεχνικών έργων μπορεί να βοηθήσει το παιδί στην κατανόηση αλλά και στην αποδοχή των συναισθημάτων του, στην υιοθέτηση νέων αντιλήψεων και στη διαμόρφωση της προσωπικής του ταυτότητας. Τα περισσότερα βιβλία ευνοούν την κατανόηση των συναισθημάτων των άλλων και ταυτόχρονα και του αναγνώστη, βοηθώντας έτσι το παιδί να συμβιβαστεί και με τα δικά του συναισθήματα και τη συμπεριφορά του.

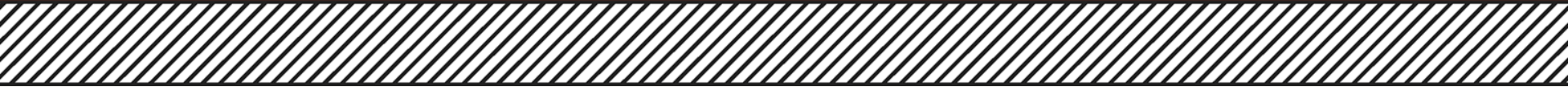
Τα παιδικά βιβλία, αρχικά, δίνουν τη δυνατότητα στο παιδί να αντιληφθεί ότι τα αρνητικά συναισθήματα (επιθετικότητα, παρορμητικές ενέργειες, ζήλια κ.α.) είναι οικεία και σε συνομηλίκους του, αφού βιώνονται και από αυτούς, άρα είναι φυσιολογικά. Παράλληλα, μέσα από μια ιστορία, το παιδί μπορεί να παρακολουθήσει ένα γεγονός από τις διαφορετικές οπτικές γωνίες των ηρώων, αλλά και να αποδεχτεί ότι ένα άτομο μπορεί να έχει διάφορα αντιφατικά συναισθήματα.

Η παιδική λογοτεχνία δίνει τα εφόδια στα παιδιά να διαχειριστούν ποικίλες συναισθηματικές καταστάσεις που βιώνουν, όπως το αίσθημα της ζήλιας, του φόβου ή του θυμού.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χαρακτήρες, ειδικά η αίσθηση του φόβου, μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, αφού οι χαρακτήρες ξεπερνούν παρόμοιους φόβους και συναισθήματα, με αυτά που νιώθει ένα παιδί.

Επιπρόσθετα, βιβλία που πραγματεύονται θέματα για την προσαρμογή στο σχολικό περιβάλλον, βοηθούν τα παιδιά να αντιμετωπίσουν το φόβο και την ανησυχία τους για την πρώτη μέρα στο σχολείο.

Για να αναπτυχθεί ο αυτοσεβασμός, τα παιδιά πρέπει να γνωρίζουν ότι το οικογενειακό και το ευρύτερο περιβάλλον τα αποδέχεται και τα εκτιμά. Σ' αυτό μπορούν να βοηθήσουν βιβλία που ασχολούνται με τις διαπροσωπικές και οικογενειακές σχέσεις, που δείχνουν στα παιδιά ότι είναι καλό να διαφέρεις από τους άλλους. Βιβλία, των οποίων οι ήρωες έρχονται αντιμέτωποι με παρόμοιες καταστάσεις, μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά να ξεπεράσουν τις ανησυχίες τους και τους φόβους τους.

Γενικά, η αξία της Λογοτεχνίας στην ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού είναι σημαντική. Το βιβλίο ακονίζει το νου, βαθαίνει τον συναισθηματικό του κόσμο, καλλιεργεί το γλωσσικό του όργανο, ξυπνά τη συνείδηση, ενισχύει την πίστη σε μεγάλες αξίες.

Η μύηση του παιδιού από μικρή ηλικία στον λογοτεχνικό λόγο συμβάλλει στην αισθητική του καλλιέργεια, στην πνευματική και γλωσσική του ανάπτυξη, στην ψυχική και συναισθηματική του ωρίμανση. Ένα βιβλίο, ειδικότερα, επιτελεί καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της φαντασίας, της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας, στην εξέλιξη της κοινωνικότητας, στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων, στη μετάδοση γνώσεων, στην εκδήλωση των συναισθημάτων, στη συγκρότηση της προσωπικότητας του παιδιού.

Κριτήρια επιλογής βιβλίων

Για την επιλογή των λογοτεχνικών βιβλίων (ενός ελληνικού και ενός ξενόγλωσσου) τέθηκαν οι παρακάτω προτεραιότητες:

- ✓ η καταλληλότητά τους σε επίπεδο περιεχομένου
- ✓ η ασφαλή αξιοποίησή τους με στόχο την ανάπτυξη κοινωνικών και ατομικών δεξιοτήτων των μαθητών
- ✓ η άμεση σύνδεση της λογοτεχνικής ιστορίας με την πραγματικότητα και τα συναισθήματα που βιώνει το παιδί
- ✓ τα κοινά στοιχεία των πρωταγωνιστών και στα δύο βιβλία.

Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν τα βιβλία: «Το αγόρι από τον κόσμο των χρωμάτων» των Ελευθερούλη Α. & Νταβλαμάνου Ε. (Ηρα Εκδοτική) καθώς και το «Amis pour la vie» των Psaraki Catherine, Tsoulou Aliko, εκδόσεις Le livre ouvert.

Υλοποίηση του προγράμματος

Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στο Ελληνογαλλικό Δημοτικό Σχολείο «Άγιος Ιωσήφ» Βόλου, κατά το σχολικό έτος 2023-2024, από τις δύο εκπαιδευτικούς, που είναι οι συντάκτριες της παρούσας εργασίας. Οι δραστηριότητες που αφορούσαν τα λογοτεχνικά βιβλία απευθυνόταν στους μαθητές της Γ' τάξης. Για την υλοποίηση του προγράμματος αξιοποιήθηκαν, κυρίως, οι διδακτικές ώρες των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων και των Γαλλικών. Οι εικόνες από τις δραστηριότητες που συνόδευαν την επεξεργασία κάθε βιβλίου παρατίθενται στο Παράρτημα.

Οι βασικοί στόχοι των δραστηριοτήτων

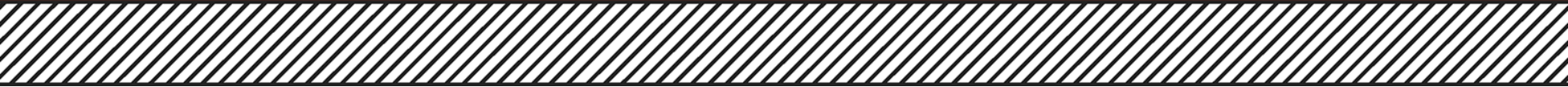
Οι βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

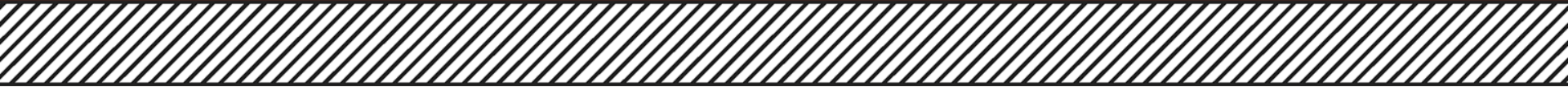
- η χρήση και η αξιοποίηση παιδικών λογοτεχνικών βιβλίων
- η καλλιέργεια της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών
- η αναγνώριση και κατανόηση των συναισθημάτων
- Η ταύτιση των μαθητών/τριών με τους ήρωες των βιβλίων με σκοπό να αναγνωρίσουν παρόμοια προσωπικά βιώματα, να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους και να μάθουν τρόπους να τα διαχειρίζονται στα ελληνικά αλλά και στα γαλλικά..

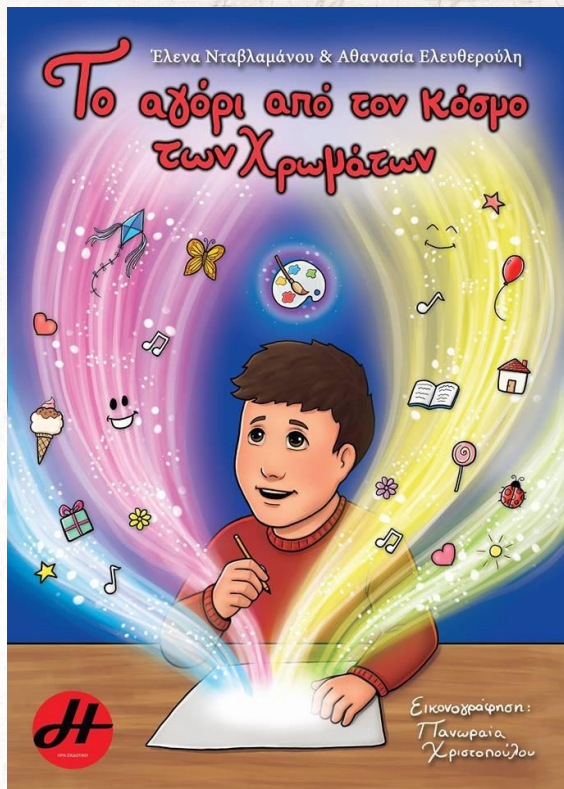
Περιγραφή δραστηριοτήτων

- Έκφραση συναισθημάτων που πηγάζουν από τα βιβλία
- Ανάγνωση – Αφήγηση λογοτεχνικών κειμένων
- Καταιγισμός ιδεών (Brain storming) για την έννοια της φιλίας, τον ρόλο των γονέων και τον ρόλο των φίλων στη ζωή μας.
- Επεξεργασία εικονογράφησης
- Σχολιασμός – συζήτηση της ιστορίας

-
- Χαρακτηρισμός των ηρώων – Προφίλ
 - Ακροστιχίδα συναισθημάτων
 - Το ουράνιο τόξο των συναισθημάτων
 - Σχεδιασμός δύο θεμάτων (ένα που προκαλεί θετικά συναισθήματα και ένα αρνητικά) σύμφωνα με τα βιώματα των παιδιών
 - Εντοπισμός των κοινών συναισθημάτων μεταξύ των ηρώων των δύο βιβλίων

-
- Απόδοση των συναισθημάτων και στις δύο γλώσσες (ελληνικά – γαλλικά)
 - Συσχέτιση των ιστοριών με τα προσωπικά βιώματα των μαθητών/τριών
 - Κατασκευή καλλιγράμματος με τις έννοιες των συναισθημάτων
 - Η ρόδα των συναισθημάτων
 - Δραματοποίηση των ιστοριών
 - Έκθεση ζωγραφικής στην τάξη με έργα των μαθητών/τριών

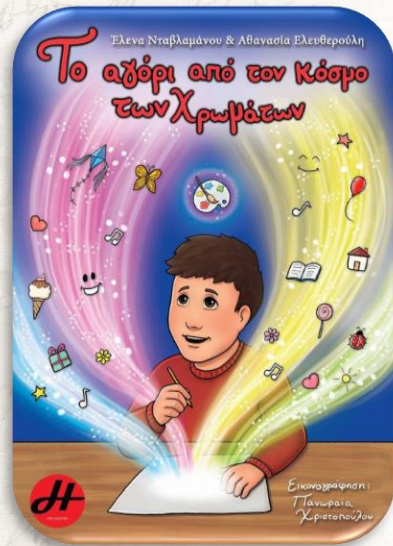
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

*Μία εικόνα αξίζει όσο
χίλιες λέξεις*

Μον lexique

la peur φόβος

la joie χαρά

la tristesse οσεναχίρια

la jalousie Ίνλια

la solitude μοναξιά

Gabriel → peur, tristesse, jalousie, inquietude, joie

Αλέξης → μοναξιά, φόβος, ανουχία, οσεναχίρια, χαρά, Κανουνοιου.

φόβος, μοναξιά, οσεναχίρια

Αλέξης και Gabriel

Φωτεινή και Amélie.

Χαρά, βοήθεια, σπύριξη, καταύθνη

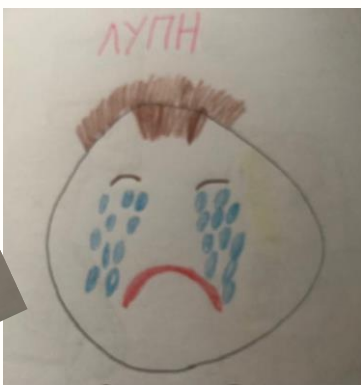
το πινελό της χαράς

ΧΑΡΑ

ΛΥΠΗ

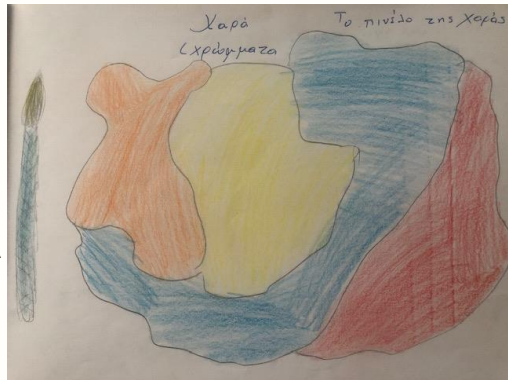
Με κάνει χαρούμενη να κάνω δραστηριότητες:
κοσμήματα

οχι

Αναμονή

Χαρά
Εχράματα
Το πινελό της χαράς

Επίλογος

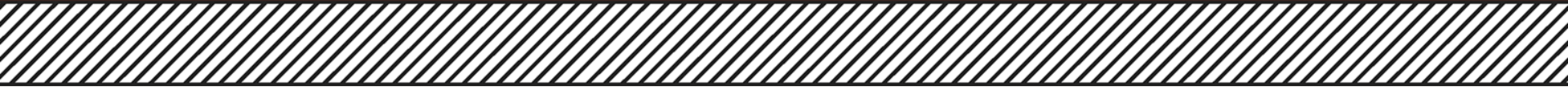

Η παρούσα εργασία συνιστά τον τρόπο που μπορεί να συνδεθεί η φιλιαναγνωσία με τη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η κατάλληλη επιλογή βιβλίων, που θα αρμόζει στις ανάγκες τους. Με την αξιοποίηση των λογοτεχνικών παιδικών βιβλίων επιτυγχάνεται η έκφραση των βιωμάτων και των συναισθημάτων τους.

Σε ανάλογο πλαίσιο οργανώθηκαν οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο σχολείο, οι οποίες παρόλο το σύντομο χρονικό διάστημα εφαρμογής τους, είχαν θετικά αποτελέσματα. Οι μαθητές δε δίστασαν να μιλάνε για όσα γεγονότα τους κάνουν να αισθάνονται άσχημα και να εκφράζουν με ειλικρίνεια όλα τους τα συναισθήματα.

Έδειχναν να σέβονται και να αποδέχονται τις εμπειρίες των συμμαθητών τους αλλά και να αποζητούν τρόπους για να διαχειριστούν δύσκολες συναισθηματικές καταστάσεις που βίωναν. Συνοπτικά, η συζήτηση και η εφαρμογή των δραστηριοτήτων είχε επικοδομητικά αποτελέσματα στη συμπεριφορά και στη συναισθηματική κατάσταση των μαθητών.

Το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, επιτρέπει την ένταξη λογοτεχνικών βιβλίων στη σχολική τάξη, κάτι που συντελεί στην επαφή των μαθητών με ολοκληρωμένα λογοτεχνικά έργα. Η επεξεργασία των βιβλίων πρέπει να συνοδεύεται από συγκεκριμένες δραστηριότητες. Αυτές θα συντελέσουν στην ουσιαστική σχέση του μαθητή με τα λογοτεχνικά βιβλία και θα ενισχύσουν την ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, που είναι απαραίτητες για την ομαλή συγκρότηση της προσωπικότητάς του. Ο εκπαιδευτικός έχει σημαντικό ρόλο τόσο στην ενίσχυση της φιλιαναγνωστικής συμπεριφοράς των μαθητών, όσο και στη συναισθηματική και κοινωνική αγωγή. Η καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης προετοιμάζει τους μαθητές να γίνουν δεκτικοί με έννοιες, όπως η διαφορετικότητα, ο αμοιβαίος σεβασμός και η κατανόηση στον συνάνθρωπο.

Βιβλιογραφία

- Αναγνωστόπουλος Δ.Β., *Τάσεις και εξελίξεις της παιδικής Λογοτεχνίας*, εκδ. Οι εκδόσεις των φίλων, Αθήνα 101996.
- Αναγνωστόπουλος Δ.Β. –Δελώνης Αντ., *Παιδική Λογοτεχνία και σχολείο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 4 1988.
- Ανδροτσοπούλου Αθ., «Η επιλογή των σύγχρονων ιστοριών για παιδιά ως βιβλιοθεραπευτικών μέσων: Σκεπτικό και εφαρμογές», *Διαδρομές*, αρ. 49, 1997, σσ. 12-17.
- Δελώνης Αντ., *Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία 1835-1985. Από τις πρώτες ρίζες μέχρι σήμερα.*, εκδ. Ηράκλειτος, Αθήνα 1986.
- Δελώνης Αντ., *Εισαγωγή στη μεταπολεμική ελληνική παιδική Λογοτεχνία*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1982.

Βιβλιογραφία

- Δελώνης Αντ., «Σκέψεις και εμπειρίες για τη διδασκαλία της Παιδικής Λογοτεχνίας, στη Δημοτική Εκπαίδευση», *Το παιδικό λογοτεχνικό βιβλίο. Έργο τέχνης; Μέσο αγωγής; Εισηγήσεις στο Α΄ Σεμινάριο του «Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου»*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1987.
- Καρπόζηλου Μ., *Το παιδί στη χώρα των βιβλίων*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1994.
- Καλλέργης Ηρ., «Παιδική φιλιαναγνωσία–Ένα δυσεπίλυτο επίκαιρο πρόβλημα», *Διαδρομές*, αρ. 85, 2007, σσ. 12-18.
- Norton D., *Μέσα από τα μάτια ενός παιδιού. Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία*, επιμ. Σουλιώτης Μ., μτφρ. Καπτσίκη Φ.–Σεβαστή Κ., εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 6 2007.
- Νταβλαμάνου Ε. & Ελευθερούλη Α., *Το αγόρι από τον κόσμο των χρωμάτων*, Ήρα Εκδοτική.
- Σπινκ Τζ., *Τα παιδιά ως αναγνώστες*, μτφρ. Ντελόπουλος Κ., εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1990.
- Χατζηχρήστου Χρ., *Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο σχολείο*, τ.3, εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα 2011.
- Psaraki C. & Tsoulou A., *Amis pour la vie* , Ed. Le livre ouvert, Athènes 2023

Ευχαριστούμε πολύ!

